

Podnieście wasze oczy ku górze i popatrzcie: Któż to stworzył te wszystkie gwiazdy jak nie Ten, który je ustawił w wojskowe szyki i wszystkim ponadawał imiona? Jego potęga jest tak ogromna i tak wielka Jego siła, że nikt oprócz Mu się nie zdoła (Iz 40, 26).

3. ŚLADY BOGA W NASZYCH ORGANIZMACH

Kto dał człowiekowi usta? Kto czyni go głuchym albo niemym? Kto sprawia, że widzi on lub nie widzi? Otóż, Ja, Pan! (Wj 4, 11).

Jakże mógłby nie słyszeć Ten, który dał nam uszy? Jak miałby nie widzieć Ten, który stworzył oczy? (Ps 94, 9).

Dziękuję Ci, że mnie tak cudownie uczyniłeś, zaprawdę, podziwu godne są Twoje dzieła, i dobrze znasz moją duszę (Ps 139, 14).

4. Pierwszy człowiek na ziemi

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- analiza i interpretacja biblijnych opisów stworzenia człowieka,
- odkrywanie wielkości człowieka jako istoty cielesno-duchowej.

2. TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓLNE

uczeń:

- na podstawie swojej wiedzy podaje synonimy pojęcia „Stworzenie”,
- po lekcji wyjaśnia, co znaczy stwierdzenie „na obraz Boży”,
- na podstawie fragmentów biblijnych wyjaśnia symbolikę opisu stworzenia człowieka,
- na podstawie lekcji uzasadnia tezę, że człowiek jest istotą cielesno-duchową,
- po analizie fresku Michała Anioła *Stworzenie Adama* odkrywa Boga jako dawcę życia.

3. POJĘCIA, POSTACI

- stworzenie,

- dusza,
- ciało.

4. WARTOŚCI

- wdzięczność Bogu za dzieło stworzenia,
- chęć pogłębiania relacji ze Stworzycielem.

5. SCHEMAT LEKCJI

- stworzenie,
- człowiek stworzony przez Boga,
- człowiek to dusza i ciało,
- biblijne opisy stworzenia.

6. PROPOZYCJA REALIZACJI

Wprowadzenie

Metoda – synonimy. Nauczyciel prosi uczniów, żeby napisali w zeszytcie wyrazy bliskoznaczne słowu „Stworzenie”; po kilku minutach sprawdza, czy wszyscy wykonali zadanie i prosi wybranych uczniów o odczytanie synonimów. Podsumowanie: stworzenie kojarzy się z aktem sprawczym Boga; Bóg stworzył niebo i ziemię, a człowieka uczynił na swój obraz i podobieństwo.

Nauczyciel zadaje pytania z podręcznika:

- 1) w jakim sensie człowiek został stworzony na „obraz Boży”?
- 2) w jakim celu Bóg stworzył człowieka?

Podsumowanie: człowiek jest zdolny do poznania swojego Stworzyciela i obdarzania Go swoją miłością; celem życia człowieka na ziemi jest pogłębianie relacji z Bogiem, a ostatecznie, życie z Nim na wieki.

Rozwinięcie tematu

Metoda – niedokończone zdanie. Nauczyciel rysuje na tablicy dużą postać człowieka, obok którego zapisuje niedokończone zdanie: „ CZŁOWIEK TO”; prosi uczniów o dokończenie zdania; wszystkie propozycje zapisywane są na tablicy. Podsumowanie: nauczyciel nawiązując do ćwiczenia, podkreśla i wyjaśnia fakt, że człowiek jest istotą cielesno-duchową (zob. podręcznik).

Metoda – komiks. Nauczyciel dzieli klasę na grupy; rozdaje Pismo Święte i prosi o odczytanie dwóch fragmentów: Rdz 1, 26-28 oraz Rdz 2, 4b-8 (można skorzystać z podręcznika); następnie rozdaje kartki A4 i prosi o narysowanie komiksu w oparciu o przeczytane wcześniej teksty stworzenia człowieka. Uczniowie rysują scenki, umieszczając w „dymkach” tekst. Podsumowanie: w zależności od

liczby uczniów można wymienić komiksy między grupami, po to, by przeczytano wszystkie komiksy; można również przygotować duży arkusz papieru, przykleić komiksy przygotowane przez grupy, zwiesić je w widocznym miejscu i odczytać ich treść.

Zakończenie

Treść „Zapamiętaj” z podręcznika.

Notatka

Bóg stworzył człowieka jako istotę złożoną z duszy i ciała. O stworzeniu mężczyzny i kobiety, jako istot równych sobie, mówi Księga Rodzaju: 1, 26-28; 2, 4b-8.

Korelacja z edukacją szkolną

- 1) język polski – synonimy,
- 2) filozofia – człowiek jako byt cielesno-duchowy,
- 3) plastyka – komiks.

7. INNE MOŻLIWOŚCI REALIZACJI

Metoda – praca z obrazem. Nauczyciel z rzutnika multimedialnego wyświetla fresk Michała Anioła *Stworzenie Adama*; prosi o wnikliwe przyjrzenie się freskowi i zapisanie w zeszycie swoich spostrzeżeń; po skończonej pracy chętni uczniowie mogą opowiedzieć, co wyjątkowego dostrzegli w oglądanym fresku. W ramach podsumowania można odczytać komentarz o fresku zamieszczony w podręczniku.

8. ALTERNATYWNE TEKSTY DO WYKORZYSTANIA NA LEKCJI

PRZECZYTAJ

Prawda o człowieku stworzonym „na obraz Boży” powtarza się w różnych miejscach Pisma Świętego, zarówno w Księdze Rodzaju („człowiek został stworzony na obraz Boga”: Rdz 9, 6), jak i w innych Księgach mądrościowych. W Księdze Mądrości jest powiedziane: „Dla nieśmiertelności Bóg stworzył człowieka, uczynił go obrazem swej własnej wieczności” (2, 23). W Księdze Syracha czytamy: „Pan stworzył człowieka z ziemi i znów go jej zwróci. [...] Przyodział ich w moc podobną swojej i uczynił ich na swój obraz” (17, 1.3). Tak więc ten człowiek stworzony

„dla nieśmiertelności”, również po grzechu, również poddany śmierci, nie przestaje być obrazem Boga. Nosi w sobie odblask Bożej mocy związanej z władzą poznawania i wolną wolą. Jest autonomicznym podmiotem, źródłem swoich czynów, ale nie przestaje nosić w sobie istotnych cech zależności od Boga, swojego Stwórcy (przygodność ontologiczna).

Po stworzeniu człowieka mężczyzną i niewiastą, Stwórca im błogosławił, mówiąc: „Bądźcie płodni i rozmnażajcie się, abyście zaludnili ziemię i uczynili ją sobie poddaną; abyście panowali nad rybami [...], nad ptactwem [...] i nad wszystkimi zwierzętami” (Rdz 1, 28). Stworzenie na obraz Boga stanowi podstawę panowania nad innymi stworzeniami w świecie widzialnym, które zostały powołane do istnienia ze względu na człowieka i „dla niego”. To panowanie, o jakim mowa w Księdze Rodzaju: 1, 28, ma być udziałem wszystkich ludzi, którym mężczyzna i kobieta dadzą życie. Mówi o tym również opis jahwistyczny (Rdz 2, 24), do którego jeszcze powrócimy. Przekazując życie swojemu potomstwu, mężczyzna i kobieta pozwalają mu dziedziczyć „obraz Boży”, który stał się udziałem człowieka w akcie stworzenia w sposób nieodwracalny.

Katechezy Jana Pawła II, *Człowiek stworzony na obraz Boga* [w:] Apostoł [dostęp 7 maja 2013], dostępny w Internecie: <http://wap.apostol.pl/janpawelii/katechezy/bog-ojciec/czlowiek-stworzony-na-obraz-boga>

PRZECZYTAJ

Musimy się nauczyć myśleć tak, jak autor biblijny, jeśli chcemy naprawdę zrozumieć, co ma nam do powiedzenia. (...) Typową ilustracją ważności tej zasady jest historia interpretacji opowiadania o stworzeniu kobiety. Chyba żadne inne wersety Biblii nie stały się źródłem tylu żartów, mniej lub bardziej wybrednych dowcipów, rysunekczków, karykatur itp. Grzęźniemy w niezrozumiałej dla nas warstwie słownej tekstu nie dostrzegając zupełnie jej sensu. Można by sądzić, że Bóg występuje tutaj w roli chirurga, który najpierw daje pacjentowi narkozę, by następnie wyciąć mu żebro. W końcu jednak robi coś, czego najlepszy nawet chirurg dokonać nie potrafi: z jednego żebra buduje całą kobietę.

Otóż ów głęboki sen, w jaki zostaje pogrążony mężczyzna, oznacza przede wszystkim, że to co się stanie za chwilę, dzieje się całkowicie poza świadomością człowieka. Kiedy się obudzi, ujrzy przed sobą kobietę, nie mając pojęcia, skąd się ona wzięła. Wie jednak od razu, że w niej znajduje swoje dopełnienie. Woła więc z ogromną radością: „Ta dopiero jest kością z moich kości i ciałem z mego ciała!” Jest to stwierdzenie najbliższego pokrewieństwa, a nawet równości (...).

Mężczyzna wita kobietę nie tylko jako odpowiednią dla siebie pomoc, tę, która pozwala mu w pełni zrealizować siebie, lecz także jako takiego samego jak on człowieka. A przecież autor biblijny żył w świecie, w którym kobieta nie była uważana za człowieka równego mężczyźnie, lecz bardzo często po prostu za jego niewolnicę. Będzie zatem szukał wyjaśnienia tego stanu w opowieści o błędnym wyborze i grzechu pierwszych ludzi. Na początku wszakże pragnie podkreślić, że w zamysle Boga Stwórcy kobieta i mężczyzna są sobie równi.

Anna Świderkówna, *Rozmowy o Biblii*, Warszawa 1995, s. 60-61

KOŚCIÓŁ
NAUCZA

Jaki był, według zamysłu Bożego, pierwotny stan człowieka?

Bóg stwarzając mężczyznę i kobietę obdarował ich specjalnym uczestnictwem w życiu Bożym, w świętości i sprawiedliwości. Według zamysłu Bożego, człowiek nie musiał ani cierpieć, ani umierać. Ponadto panowała doskonała harmonia w człowieku, z sobą samym, harmonia między stworzeniem i Stwórcą, między mężczyzną i kobietą, jak również między pierwszą parą i całym stworzeniem.

KKKK 72

TEKST
ŹRÓDŁOWY

Jakaż to istota otoczona tak wielkim poważaniem otrzyma istnienie? Jest nią człowiek, wielka i wspaniała postać żyjąca, cenniejsza w oczach Bożych niż całe stworzenie. Jest nią człowiek; dla niego istnieje niebo i ziemia, morze i całe stworzenie. Do jego zbawienia Bóg przywiązuje taką wagę, że dla niego nie oszczędził nawet swego jedyne Syna. Bóg nie przestał bowiem czynić wszystkiego, by doprowadzić człowieka do siebie i posadzić go po swojej prawicy [Św. Jan Chryzostom, *Sermones in Genesim*, 2, 1: PG 54, 587 D-588 A]

KKK 358

TEKST
ŹRÓDŁOWY

Czemu to, proszę, obdarzyłeś człowieka tak wielką godnością? Niewątpliwie, stało się tak jedynie dla niepojętej miłości, dzięki której dostrzegłeś Twe stworzenie w sobie samym i w nim się rozmiłowałeś... Bo z miłości stworzyłeś go i dałeś mu istnienie, by radował się Twoim najwyższym i wiecznym dobrem [Św. Katarzyna ze Sieny, *Dialogi*, 4,13; por. Liturgia Godzin, IV, Godzina czytań z 19 niedzieli zwyklej].

KKK 356

5. Mój „brat” szympanś – czyli rzecz o ewolucji

1. CELE LEKCJI – WYMAGANIA OGÓLNE

- ukazanie szczególnie miejsca człowieka pośród stworzeń i praktycznych implikacji, które z tego faktu wynikają,
- analiza stanowiska Kościoła wobec ewolucji.